

Wyrok z dnia 24 maja 2007 r.

II UK 216/06

Przepis art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.) nie stanowi podstawy umorzenia należności z tytułu składek, jeżeli dłużnik ma realne możliwości uzyskiwania dochodów pozwalających na spłatę zadłużenia.

Przewodniczący SSN Roman Kuczyński, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Romualda Spyt.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 maja 2007 r. sprawy z wniosku Pawła K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w W. o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek, na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 17 marca 2006 r. [...]

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 19 stycznia 2004 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w W. odmówił umorzenia wnioskodawcy Pawłowi K. składek na ubezpieczenie społeczne za okres od dnia 1 stycznia 1999 r. do 31 grudnia 2001 r. i ustalił zaległość z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne i na Fundusz Pracy wraz z odsetkami na dzień 31 listopada 2003 r.

W odwołaniu od tej decyzji wnioskodawca wnosił o umorzenie należności oraz zakwestionował wysokość naliczonych odsetek.

Wyrokiem z dnia 15 lipca 2005 r. [...] Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie oddalił odwołanie. Sąd ustalił, że wnioskodawca w okresie od 10 maja 1997 r. do 16 stycznia 2001 r. prowadził działalność gospodarczą w zakresie usług hydraulicznych. Jest on z zawodu hydraulikiem, ma uprawnienia do naprawy instalacji gazowych oraz lutowania, ma 39 lat, jest kawalerem i nie ma niko-

go na utrzymaniu. Jak wynika z jego wyjaśnień od roku nie pracuje i pozostaje na utrzymaniu dziewczyny, z którą mieszka. Poprzednio pracował dorywczo i zarabiał około 1.200 zł miesięcznie. Oceniając sytuację wnioskodawcy Sąd nie znalazł podstaw do umorzenia zaległych należności. Fakt, że wnioskodawca nie pracuje, nie świadczy o braku możliwości wyegzekwowania zaległych składek. Zawód hydraulika daje mu możliwość podjęcia pracy. Kwestionując ustalenie odsetek wnioskodawca przedstawił prywatną opinię prawną adiunkta Instytutu Nauk Ekonomicznych PAN. Sąd potraktował ją jako stanowisko procesowe strony. Sprawdzając szczegółowe wyliczenie odsetek dokonane według wzoru przedstawionego w Komunikacie Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 22 stycznia 1998 r. w sprawie obliczania odsetek za zwłokę należnych za okres od 1 stycznia 1998 r. w razie dokonywania wpłaty składek po obowiązującym terminie (Dz.Urz. ZUS Nr 1, poz. 2) Sąd nie dopatrzył się nieprawidłowości. Stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych ogłaszane są w obwieszczeniach Ministra Finansów wydawanych na podstawie art. 56 § 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (jednolity tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60 ze zm.). Zgodnie z art. 56 § 1 tej ustawy stawka odsetek za zwłokę wynosi 200% podstawowej stopy oprocentowania kredytu lombardowego, ustalonej zgodnie z przepisami o Narodowym Banku Polskim. Obowiązujące stawki zostały zastosowane przy obliczeniu odsetek.

Apelacja wnioskodawcy od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 17 marca 2006 r. [...]. Sąd Apelacyjny uznał stanowisko Sądu pierwszej instancji za prawidłowe. W stanie prawnym obowiązującym w dniu wydania decyzji stosownie do art. 28 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm.) należności z tytułu składek mogą być umarzone z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3a. Umorzenie należności może nastąpić tylko w przypadku ich całkowitej nieściągalności a w uzasadnionych przypadkach pomimo braku całkowitej nieściągalności. Z przepisów tych wynika, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych może ale nie musi umorzyć zaległości. Zdaniem Sądu Apelacyjnego wnioskodawca ma możliwości zarobkowe pozwalające na uregulowanie zaległości i wykorzystuje te możliwości podejmując pracę dorywczą. Aktualne potrzeby na rynku pracy w budownictwie stwarzają realną możliwość świadczenia przez wnioskodawcę pracy w zakresie usług hydraulicznych - instalatorstwo sanitarne i gazowe, modernizacja instalacji oraz montaż urządzeń sanitarnych, a tego typu działalność gospodarczą

wnioskodawca prowadził w latach 1997 - 2000. Sąd Apelacyjny nie dopatrył się także nieprawidłowości w obliczeniu odsetek, które zostały ustalone na podstawie art. 56 Ordynacji podatkowej. Wzór określony w powołanym przez Sąd pierwszej instancji komunikacie Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ma charakter tylko techniczny.

Od tego wyroku wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną, którą oparł na obu podstawach wymienionych w art. 398³ § 1 k.p.c. Pierwszą podstawą jest nieważność postępowania (art. 379 pkt 5 k.p.c.), „przez uniemożliwienie powodowi obrony swoich praw polegające na odmowie przyznania pomocy prawnej z urzędu”. W uzasadnieniu tego zarzutu podniósł, że oddalenie przez Sąd pierwszej instancji wniosku o ustanowienie adwokata z urzędu i odrzucenie przez Sąd Apelacyjny zażalenia wnioskodawcy, pozbawiło go możliwości obrony swoich praw. Wnioskodawca, jako osoba bezrobotna nie ma wystarczających środków na skorzystanie z fachowej pomocy prawnej. Drugą podstawą skargi jest naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię „a) art. 28 ust. 2 i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i przyjęcie, że wyuczony zawód powoda, umożliwiający zarobkowanie, wyłącza wystąpienie przesłanki całkowitej nieściągalności, podczas gdy przepis art. 28 ust. 3 pkt 3 definiuje pojęcie całkowitej nieściągalności nie odwołując się do ewentualnych możliwości zarobkowych, b) art. 58 ordynacji podatkowej i przyjęcia, że kwestia wzoru na obliczanie odsetek jest kwestią techniczną, podczas gdy przepis art. 58 ordynacji podatkowej obli-guje Ministra Finansów do określenia zasad naliczania odsetek w drodze rozporządzenia, co potwierdza doniosłość prawną wzoru w zakresie wysokości odsetek za zwłokę”. W zakresie naruszenia pierwszego przepisu skarżący podniósł, że decyzję w sprawie umorzenia podejmuje się na podstawie stanu bieżącego a nie przyszłego, nieokreślonego. W przypadku wnioskodawcy zachodzą wszystkie okoliczności określone w art. 28 ust. 3 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, to jest nastąpiło zaprzestanie prowadzenia działalności przy jednoczesnym braku majątku, z którego można egzekwować należności, następców prawnych, możliwości przeniesienia odpowiedzialności na osoby trzecie w rozumieniu przepisów ustawy - Ordynacja podatkowa. Zachodzi także przesłanka określona w punkcie 6 - w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwot przekraczających wydatki egzekucyjne. Zdaniem skarżącego bez umorzenia chociażby znacznej części zadłużenia nie będzie możliwa jego spłata. Wnioskodawca chciał udowodnić brak majątku, jednak dowód ten nie został przeprowadzony. W uzasadnieniu naruszenia przepisu art. 58 Ordynacji po-

datkowej skarżący podniósł, że od 1 stycznia 1998 r. do 31 sierpnia 2005 r. wzór na obliczenie odsetek za zwłokę nie został określony w przepisach prawa, a zatem decyzje określające wysokość odsetek za zwłokę, w którym zastosowano wzór zalecony, jako wydane bez podstawy prawnej, dotknięte są wadą nieważności. Ponadto przy obliczeniu odsetek został zastosowany przepis art. 56 § 1 Ordynacji podatkowej, który jest niezgodny z art. 2, 87 i 217 Konstytucji RP w zakresie, w jakim określa stawkę odsetek za zwłokę w wysokości 200% podstawowej stawki kredytu lombardowego, co wskazuje na charakter sankcji administracyjnej. Niezgodna z prawem jest sytuacja, w której dopuszcza się zbieg sankcji administracyjnej i karno-skarbowej, a taka sytuacja występuje w związku z karnym charakterem odsetek za zwłokę. Kolejną podstawą skargi jest naruszenie przepisów postępowania: „a) art. 233 § 1 k.p.c. polegające na wydaniu rozstrzygnięcia mimo braku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego przez pominięcie przez Sąd ekspertyzy dr Daniela K., b) art. 328 § 2 k.p.c. polegające na pominięciu przez Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku ustalenia stanu faktycznego przez nieodniesienie się co do kwestionowanej prawidłowości naliczenia odsetek za zwłokę, c) art. 378 § 1 k.p.c. polegające na nierozpoznaniu sprawy w granicach apelacji przez pominięcie w rozstrzygnięciu Sądu Apelacyjnego spornej kwestii wysokości zaległości i odsetek za zwłokę.” W związku z tymi zarzutami skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Nie zachodzi zarzucana w skardze nieważność postępowania z przyczyn, o których mowa w art. 379 pkt 5 k.p.c. Przepis ten stanowi, że nieważność postępowania zachodzi, jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. Oddalenie wniosku o ustanowienie adwokata z urzędu nie pozbawiło wnioskodawcy prawa do obrony, gdyż zarówno w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, jak i w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym nie obowiązuje przymus adwokacko-radcowski. Wnioskodawca miał nie tylko możliwość obrony swych praw w sytuacji, gdy był zawiadamiany o wszystkich czynnościach sądowych i pouczany o środkach odwoławczych, lecz także korzystał ze wszystkich dostępnych środków obrony.

Bezzasadne są także pozostałe zarzuty naruszenia przepisów postępowania. Przepis art. 378 § 1 k.p.c. stanowi w zdaniu pierwszym, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji. Jest więc zasadą, że nie można orzekać w kwestiach nieobjętych zarzutami apelacji, chyba że zachodzą okoliczności określone w dalszej części przepisu. Nie można mówić o naruszeniu tego przepisu w sytuacji, gdy apelacja została w całości oddalona, gdyż w takim przypadku granice apelacji nie mogły zostać przekroczone. Jeżeli sąd drugiej instancji nie odniósł się do któregoś z zarzutów apelacji, można mówić o ewentualnym naruszeniu przepisu prawa materialnego w przypadku zarzutu w kwestii prawnej, lub przepisu postępowania w przypadku zarzutu procesowego. Naruszenie przepisów, które nie zostały wskazane przy przytoczeniu podstaw kasacyjnych, nie podlega kontroli Sądu Najwyższego, który rozpoznaje skargę w granicach jej podstaw (art. 398¹¹ § 1 k.p.c.). Kolejny przepis - art. 233 § 1 k.p.c. - regulujący zasady oceny dowodów nie może być w ogóle podstawą skargi kasacyjnej. Zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Ostatni ze wskazanych przepisów - art. 328 § 2 k.p.c. - określa wymagania, jakim powinno odpowiadać uzasadnienie wyroku. Niezależnie od tego, że nie wskazano w skardze, w jaki sposób ewentualne uchybienia w tym zakresie mogły wpłynąć na wynik sprawy (przesądzony przed sporządzeniem uzasadnienia), należy stwierdzić, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku zawiera wszystkie wymagane tym przepisem elementy - ustalenia faktyczne i ocenę prawną. Zawiera także odniesienie do prawidłowości obliczenia odsetek. Fakt, że wyrażony w tym przedmiocie pogląd prawny nie satysfakcjonuje skarżącego, nie uzasadnia zarzutu naruszenia powołanego przepisu.

Pierwszy zarzut naruszenia prawa materialnego dotyczy wykładni przepisu art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74). Przepis ten stanowi, że należności z tytułu składek mogą być umarzone w całości lub w części. Jest to regulacja określająca prawo wierzyciela do zwolnienia dłużnika z długu podobna do regulacji funkcjonującej w obrocie cywilnym, określonej w art. 508 k.c. Zwolnienie z długu uzależnione jest wyłącznie od woli wierzyciela, natomiast dłużnik nie ma możliwości prawnych pozwalających na uzyskanie od wierzyciela oświadczenia w tym przedmiocie. W obrocie cywilnym swoboda wierzyciela co do zwolnienia dłużnika z długu nie jest niczym ograniczona. Nie może być natomiast dowolności w tym zakresie w

przypadku wierzycieli będącymi podmiotami dysponującymi środkami publicznym, do których należy Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W takim przypadku ustawodawca zezwalając na rezygnację z egzekwowania należności wprowadza daleko idące ograniczenia. I tak, przepis art. 28 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, że należności z tytułu składek mogą być umarzone tylko w przypadku ich całkowitej nieściągalności, a w ust. 3 wymienione są w siedmiu punktach sytuacje, w których zachodzi całkowita nieściągalność w rozumieniu ustawy. Są to takie sytuacje, jak śmierć dłużnika i brak następców prawnych (pkt 1), oddalenie wniosku o ogłoszenie upadłości (pkt 2), zaprzestanie prowadzenia działalności przy braku majątku, następców prawnych i podstaw do odpowiedzialności osób trzecich (pkt 3), brak środków po zakończeniu postępowania likwidacyjnego (pkt 4), znikoma wysokość nieopłaconej składki (pkt 4a), stwierdzenie przez organ egzekucyjny braku majątku (pkt 5) oraz brak możliwości uzyskania w postępowaniu egzekucyjnym kwot przekraczających wydatki egzekucyjne (pkt 6). Z zestawienia tych sytuacji wynika, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zrezygnować z egzekwowania należności tylko wówczas, gdy dalsze prowadzenie egzekucji jest bezcelowe lub nieopłacalne. W przypadku wnioskodawcy nie występują przesłanki, na które powołuje się w skardze kasacyjnej, to jest wymienione w punktach 3 i 6 analizowanego tu artykułu. Pierwszy z tych przepisów, w którym jest mowa o tym, że nastąpiło zaprzestanie prowadzenia działalności przy jednoczesnym braku majątku, z którego można egzekwować należności, następców prawnych, możliwości przeniesienia odpowiedzialności na osoby trzecie w rozumieniu przepisów ustawy - Ordynacja podatkowa, nie dotyczy osób fizycznych. W pierwotnym brzmieniu (do dnia 1 stycznia 2003 r.) przepis ten określał całkowitą nieściągalność, jeżeli w przypadku dłużników - osób prawnych nastąpiło wykreślenie dłużnika z właściwego rejestru osób prawnych przy jednoczesnym braku majątku, z którego można egzekwować należność i jednocześnie nie ma możliwości przeniesienia odpowiedzialności na osoby trzecie. W wyniku zmiany regulacja ta objęła także podmioty będące płatnikami składek a nieposiadające osobowości prawnej, na przykład spółki osobowe. Na podstawie drugiego z powołanych w skardze przepisów całkowita nieściągalność zachodzi, jeżeli jest oczywiste, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwot przekraczających wydatki egzekucyjne. Dłużnik nie może wywodzić swoich praw z tego, że jego zdaniem zaniechanie prowadzenia egzekucji leży w interesie wierzyciela. Ocena, czy ponoszenie wydat-

ków egzekucyjnych jest zbędne, czy też może przynieść korzyści, należy wyłącznie do wierzyciela.

Nawet jeżeli występuje któraś z wymienionych w art. 28 ust. 3 sytuacji Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ma obowiązku umorzenia należności, jeżeli uzna, że istnieją szanse na ich wyegzekwowanie. Przy przyjęciu, że umorzenie należności jest wyłącznie prawem wierzyciela, dłużnik nie mógłby kwestionować decyzji odmownej. Ustawą z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 150, poz. 1248) nadano nowe brzmienie przepisowi art. 83 ust. 4, który obecnie stanowi, że od decyzji przyznającej świadczenie w drodze wyjątku oraz od decyzji odmawiającej przyznania takiego świadczenia, a także od decyzji w sprawach o umorzenie należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne odwołanie nie przysługuje. Do czasu tej zmiany wyłączone było odwołanie tylko w sprawach świadczeń przyznawanych w drodze wyjątku. W stanie prawnym obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji odmowa umorzenia należności podlegała kontroli sądu. Sąd mógł więc badać, czy nieskorzystanie przez wierzyciela z prawa umorzenia należności nie krzywdzi dłużnika. Dotyczyło to głównie sytuacji określonych w przepisach, których skarżący nie przytacza w skardze kasacyjnej, a które brały pod uwagę oba Sądy oceniając sytuację osobistą i rodzinną wnioskodawcy oraz jego możliwości zarobkowe. Chodzi tu o przepis art. 28 ust. 3a i wydane na podstawie art. 28 ust. 3b rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad umarzania należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne (Dz.U. Nr 141, poz. 1365). Przepisy te dotyczą płatników składek na własne ubezpieczenie, których sytuacja rodzinna, zdrowotna lub materialna spowodowana stratami w wyniku klęski żywiołowej czy innego nadzwyczajnego zdarzenia, uzasadnia umorzenie należności mimo braku całkowitej nieściągalności. W stosunku do innych płatników w przypadku braku całkowitej nieściągalności możliwe jest umorzenie należności na podstawie art. 17 ustawy z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 241, poz. 2074) tylko w zakresie składek na ubezpieczenia rentowe w części finansowanej przez płatnika składek i na ubezpieczenie wypadkowe oraz na Fundusz Pracy i na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych należnych za okres od 1 stycznia 1999 r. do 31 grudnia 2001 r., gdy zobowiązana do ich opłacenia jest osoba fizyczna, jeżeli przemawia za tym ważny interes tej osoby. Żaden z przytoczonych przepisów nie

daje podstawy do zastosowania art. 28 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i umorzenia należności z tytułu składek, jeżeli dłużnik ma realne możliwości uzyskania dochodów pozwalających na spłatę zadłużenia. Wnioskodawca ma takie możliwości, a jego żądanie zmierza do zwolnienia z egzekucji przyszłych spodziewanych dochodów. Żądanie zgłoszone w celu zachowania czystego konta kosztem środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Funduszu Zdrowia i Funduszu Pracy nie mogło zostać uwzględnione.

Nie może być także uwzględniony drugi zarzut dotyczący naruszenia przepisu art. 58 ustawy - Ordynacja podatkowa, zobowiązującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych zasad naliczania odsetek za zwłokę i opłaty prolongacyjnej. W zakresie odsetek za zwłokę przepis ten odnosi się do art. 56 tej ustawy, który ma brzmienie następujące: „§ 1. Stawka odsetek za zwłokę wynosi 200% podstawowej stopy oprocentowania kredytu lombardowego, ustalonej zgodnie z przepisami o Narodowym Banku Polskim, § 2. Stawka odsetek za zwłokę ulega obniżeniu lub podwyższeniu w stopniu odpowiadającym obniżeniu lub podwyższeniu podstawowej stopy oprocentowania kredytu lombardowego, poczynając od dnia, w którym stopa ta uległa zmianie i § 3. Minister właściwy do spraw finansów publicznych ogłasza, w drodze obwieszczenia, stawkę odsetek za zwłokę w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej Monitor Polski”. Wydane na podstawie art. 58 ustawy rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 sierpnia 2005 r. w sprawie naliczania odsetek za zwłokę oraz opłaty prolongacyjnej, a także zakresu informacji, które muszą być zawarte w rachunkach (Dz.U. Nr 165, poz. 1373) obowiązuje dopiero od dnia 1 września 2005 r. Określony w nim został wzór naliczania odsetek za zwłokę (§ 2). Jednakże z faktu, że od dnia wejścia w życie ustawy - Ordynacja podatkowa (1 stycznia 1998 r.) do dnia 1 września 2005 r. nie było wzoru określonego w drodze rozporządzenia, nie można wyciągać wniosku, iż nie było podstawy prawnej do naliczania odsetek. Podstawą tą był zacytowany przepis art. 56 ustawy, określający sposób ustalania stawki odsetek i odsyłający do kolejnych obwieszczeń wysokości stawki uzależnionej od zmieniającej się stopy oprocentowania. Znając kwotę zadłużenia oraz stawkę oprocentowania rocznego za dany okres, można było wyliczyć kwotę odsetek za każdy dzień zwłoki poczynając od daty wymagalności należności do końca okresu obowiązywania stawki, powtórzyć tę operację w kolejnych okresach, a następnie zsumować uzyskane wyniki. Wzór ma na celu uproszczenie działań matematycznych, natomiast wynik

w każdym wypadku musi być taki sam. Dla celów podatkowych wzór został opracowany w piśmie Ministra Finansów z dnia 13 stycznia 1998 r. opublikowanym w Biuletynie Skarbowym nr 1, poz. 3, stanowiącym zalecenie sposobu naliczania odsetek. Jest to wzór identyczny z wzorem określonym w rozporządzeniu. Dla celów naliczania odsetek od należności z tytułu składek wzór został określony w komunikacie Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 22 stycznia 1998 r. Słusznie Sąd Okręgowy stwierdza, że komunikat ten dotyczy kwestii czysto technicznej. Jeżeli skarżący kwestionuje wyliczenie wysokości odsetek, powinien wskazać na błąd, czy to w samym wzorze, czy też w podstawieniu do wzoru i przedstawić własne wyliczenie wykonane jakąkolwiek metodą, byleby odpowiadało zasadom określonym w ustawie. W skardze kasacyjnej brak jest wskazania błędu, nie zostały więc wykazane nieprawidłowości w ustaleniu kwoty odsetek.

Podniesiony w uzasadnieniu skargi kasacyjnej zarzut, że przepis art. 56 Ordynacji podatkowej jest niezgodny z przepisami art. 2, art.87 i art.217 Konstytucji RP nie ma żadnego uzasadnienia. Nie można mówić o naruszeniu zasad równości i sprawiedliwości w sytuacji, gdy ustalone w ustawie stawki odsetek są jednakowe w stosunku do wszystkich dłużników, a uzależnia się je jedynie od zmieniającej się sytuacji na rynku pieniężnym. Nieuprawnione jest stwierdzenie, że ustalenie stawki wynoszącej 200% podstawowej stawki kredytu lombardowego, prowadzi do zbiegu sankcji administracyjnej i karno-skarbowej. W przepisie art. 56 Ordynacji podatkowej nie ma mowy o jakiegokolwiek sankcji. W zakresie zalegania z zapłatą składek na ubezpieczenie społeczne sankcja w postaci opłaty dodatkowej (100% nieopłaconych składek) określona jest w art. 24 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a w odniesieniu do podatków sankcje są przewidziane w ustawach regulujących poszczególne rodzaje podatków. Odsetki określone w art. 56 Ordynacji podatkowej spełniają taką samą rolę jak odsetki za opóźnienie określone w art. 481 k.c., który to przepis w § 2 przewiduje, w braku odmiennej umowy, odsetki ustawowe. Obowiązek zapłaty odsetek może dyscyplinować dłużnika, jednak celem jego wprowadzenia nie jest ukaranie dłużnika lecz ochrona interesu wierzyciela. Odsetki za opóźnienie lub zwłokę mają rekompensować wierzycielowi spadek siły nabywczej pieniądza (inflację) oraz utratę korzyści, które odniósłby, gdyby obracał należną mu kwotą pieniężną. Stąd powiązanie stawek, zarówno odsetek ustawowych od należności wynikających ze zobowiązań prywatnych, jak i odsetek od należności publicznych, ze stopami procentowymi ustalonymi przez Narodowy Bank Polski. Nie ma przy tym istotnej

różnicy między odsetkami ustawowymi a odsetkami od zaległości podatkowych. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 października 2005 r. w sprawie określenia wysokości odsetek ustawowych (Dz.U. Nr 201, poz. 1662) wysokość odsetek ustawowych została ustalona na 11,5% w stosunku rocznym. W obwieszczeniu Ministra Finansów z dnia 6 marca 2006 r. w sprawie stawki odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych (M.P. Nr 19, poz. 207) stawka odsetek została ustalona na 11% w stosunku rocznym. Ostatnia podwyżka stóp procentowych w kwietniu 2007 r. spowoduje wzrost tej ostatniej stawki do 11,5%. Obie stawki są porównywalne, a więc nie można uznać, że określenie w art. 56 § 1 Ordynacji podatkowej stawki w wysokości 200% podstawowej stopy oprocentowania kredytu lombardowego narusza zasadę sprawiedliwości.

Z tych przyczyn wobec bezzasadności wszystkich podniesionych zarzutów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną.

=====